

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

Aš ir visas choras galime Lietuvos visuomenę užtikrinti, kad tas mūsų atsilankymas Lietuvoje išklaiptų daug nesu-

PUBLISHED
AUG 15 1938
NEW YORK, N.Y.

LIT. METAL 187 (479) N. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, PIRMADIENIS, 1938 M., RUGPĖČIO-AUGUST 15 D. AINA 3 CENTAI

D A B A R

Ar tai manevrai?
Pažangos keliu
Kelias į Brooklyną
Raslytės žodis

JUOZAS TYSLIAVA

Beveik visus savo netikėtus žygius Hitleris pradeda savaitės pabaigoje. Taip buvo su demilitarizuotu Reino kraštu, į kurį Hitleris šeštadienį po pietų pasiuntė savo armiją, taip atsitiko su Austrija, kuri sekmadienį jau buvo nacių rankose.

Šiandien — šeštadienis. Rašant šiuos žodžius, radijo žinių pranešėjai sako, kad Hitleris ruošiasi milžiniškiems manevrams Čekoslovakijos pasienyje... Tiems manevrams su mobilizuota daugiausia, kaip pusantrą milijono kariuomenės.

O kas atsitiktų, jeigu staugta Hitlerio armija, bema-nevnuodama, laužtųsi į Čekoslovakijos žemę? Ar Hitleris mano, kad ir šį sykį Prancūzija ir Anglija lauktų pirmadienio? Ar jis mano, kad ir šį sykį Europos valstybių kanceliarijos bus uždarytos sekmadienį?

Gal tai iš tikrųjų tik manevrai. Gal Hitleris nori išgaudinti lordą Runcimaa, kurį Anglija pasiuntė į Pragę sudėtų klausimui spręsti? Gal jis nori paskubinti tą klausimą? Gal...

Amerikos lietuviai, grįžę iš Lietuvos, pasakoja, kad jie, keletą metų nebuvo savų tėvų žemėje, jos tiesiog nepažįsta. Lietuva kasdien keičia savo veidą. Kaip iš žemės, kyla nauji pastatai, auga ir plečiasi miestai, per upes tiesiami nauji tiltai, keliai, pientai...

Šių metų gruodžio mėnesį bus baigtas Žemaičių pientas, kuris kulkos lėkimo tiesumu sujungs dvi Lietuvos sostines — pajūrinę ir laikinąją. Nelytūsi LIETUVOS AIDO rašytojas Aug. Gričius, apžiūrėjęs tuos naujo piento baigiamus darbus, sako:

"Pirmoji kelionė Žemaičių pientu iš Kauno į Klaipėdą bus istorinė kelionė ir mažai rasiu menoringių ją keliauti. Tai bus triumfo kelionė, didelės rugpiūtės pabaigtųjų kelionė".

Ir mes, gyvendami toli nuo savo tėvų žemės, už jūrų, marių, vandenynų, galime džiaugtis kartu su Lietuva, drąsiais žingsniais žengiančia nepriklausomybės, pažangos keliais.

Tuo tarpu, kai dar vis eina ginčai apie tą SLA "flapauze", tai šių žodžių rašytojas gali jums pranešti šitokią žinią.

SLA namo remonto komisija, kuri šiomis dienomis posėdžiavo New Yorke, nutarė Susivienijimo raštinę kelti į buvusį Vienybės namą Brooklyne.

Kadangi SLA raštinės įruošimui buvusiame Vienybės name reikia daugiau pinigų, negu Pild. Tarybos buvo numatyta, tai komisija, su savo rekomendacija, grąžino tą reikalą Pildomajai Tarybai, kurios nariai, "krivulės keliu", dabar turės galutinai nutarti, kaip pasielgti.

Jeigu SLA centro raštinė tikrai bus perkelta į Brooklyną, tai Vienybės, arba vadinamame Susivienijimo name, bus dvi įstaigos, leidžiančios du laikraščius — VIENYBĖ ir TĖVYNĖ.

VIENYBĖS redaktorius Jonas Krūzė, kuris tuo tarpu dirba LIETUVOS AIDE, kaip to dienraščio reporteris, šiomis dienomis kalbėjosi su visa eile Amerikos lietuvių, nuvykusių aplankyti Lietuvą. Žinoma Clevelando lietuvių dainininkė Bronė Raslytė, kuri kartu su DIRVOS redaktoriaus žmona p. Kampiuviene, taip pat lan-

PATS PREZ. ROOSEVELTAS VADOVAUS DIDŽIAJAI KOVAI SU DEPRESIJA

Manoma šaukti konferencija, kuri svarstys, kaip pakelti prekybą, pramonę ir sumažinti nedarbą

WASHINGTON, D. C., rugpiūčio 13 d. — Grįžęs į sostinę po vasaros atostogų, prezidentas Rooseveltas ryžtasi pats vadovauti krašto ekonominio atstatymo darbams.

Jis pirmiausia priims atitinkamą valdžios įstaigų raportus apie ekonominius reikalus ir po to tarsis su sekretoriais ir įvairiais patarėjais.

Kalbama, kad pietinių valstybių ekonominiai reikalai yra skubiausi, kaip pats prezidentas Rooseveltas juos pavadino "problema Nr. 1".

Prezidentą jau prie laivo

Floridoje pasitiko prekybos ir ūkio sekretorių padėjėjai ir kiti aukšti valdininkai, kurie pranešė apie kai kurių reikalų stovį.

Girdėti, kad prezidentui Rooseveltui bus siūloma sušaukti prekybos departamento rūmuose konferenciją, kurioje dalyvaus prekybos, pramonės atstovai ir naujosios santvarkos (New Deal) vadovai bei patarėjai.

Toji konferencija svarstys, kaip praplėsti Jungtinių Valstybių pramonę, pakelti prekybą ir padidinti darba, kad bedarbių skaičius sumažėtų.

MEKSIKA ARTEJA Į KOMUNIZMĄ LABIAU, NEGU SOVIETŲ SAJUNGA

Trockis sako, kad Meksikos prezidentas yra gabesnis proletarų vadas, nekaip Stalinas

NEW YORKAS, rugpiūčio 13 d. — Atvykę į New Yorką asmenys pasakoja apie gyvenimą Meksikoje ir dabartinę valdžią.

Vienas iš tų keleivių pasakoja, kad jis yra kalbėjęs su Meksikos prezidentu Cardenas'u ir bolševikų ištremtu revoliucionierium Leonu Trockiu, kuris kadaise buvo Sovietų Sąjungos diktatorius.

Esą Trockis pareiškė, kad dabartinis Meksikos prezidentas Cardenas'as yra gabesnis proletarų vadas, negu Stalinas

ar bet kuris kitas bolševikų vadas Sovietų Sąjungoje, ir kad Meksika dabar stovi arčiau komunizmo, nekaip Rusija.

Kai kurie amerikani manoma, kad Trockis turi didelę įtaką Cardenas'ui ir duoda šiam įvairių patarimų. Kalbama, kad Trockio kurstomas dabartinis Meksikos prezidentas nusavina amerikonių nuosavybę Meksikoje ir nuosekliai stengiasi įgyvendinti komunizmą.

Tokie reiškiniai kelia amerikoniams rūpesčio.

CARROLL'AS NUTEISTAS LIGI GYVOS GALVOS

SO. PARIS, Mė., rugpiūčio 13 d. — Teismas nuteisė buvusį šerifą Francis M. Carroll'ą kalėti ligi gyvos galvos už daktaro James'o Littlefield'o nužudymą.

Už tą pat nusikaltimą pirmą jau buvo ligi gyvos galvos nuteistas jaunuolis Paulius Dwyer'as.

ATGIS AUTOMOBILIŲ GAMYBA

DETROITAS. — Pašalpos tiekimo įstaigos praneša, kad per vieną rugpiūčio 10 dieną pašalpos nustojo gauti 1,260 šeimų, gavus darbo.

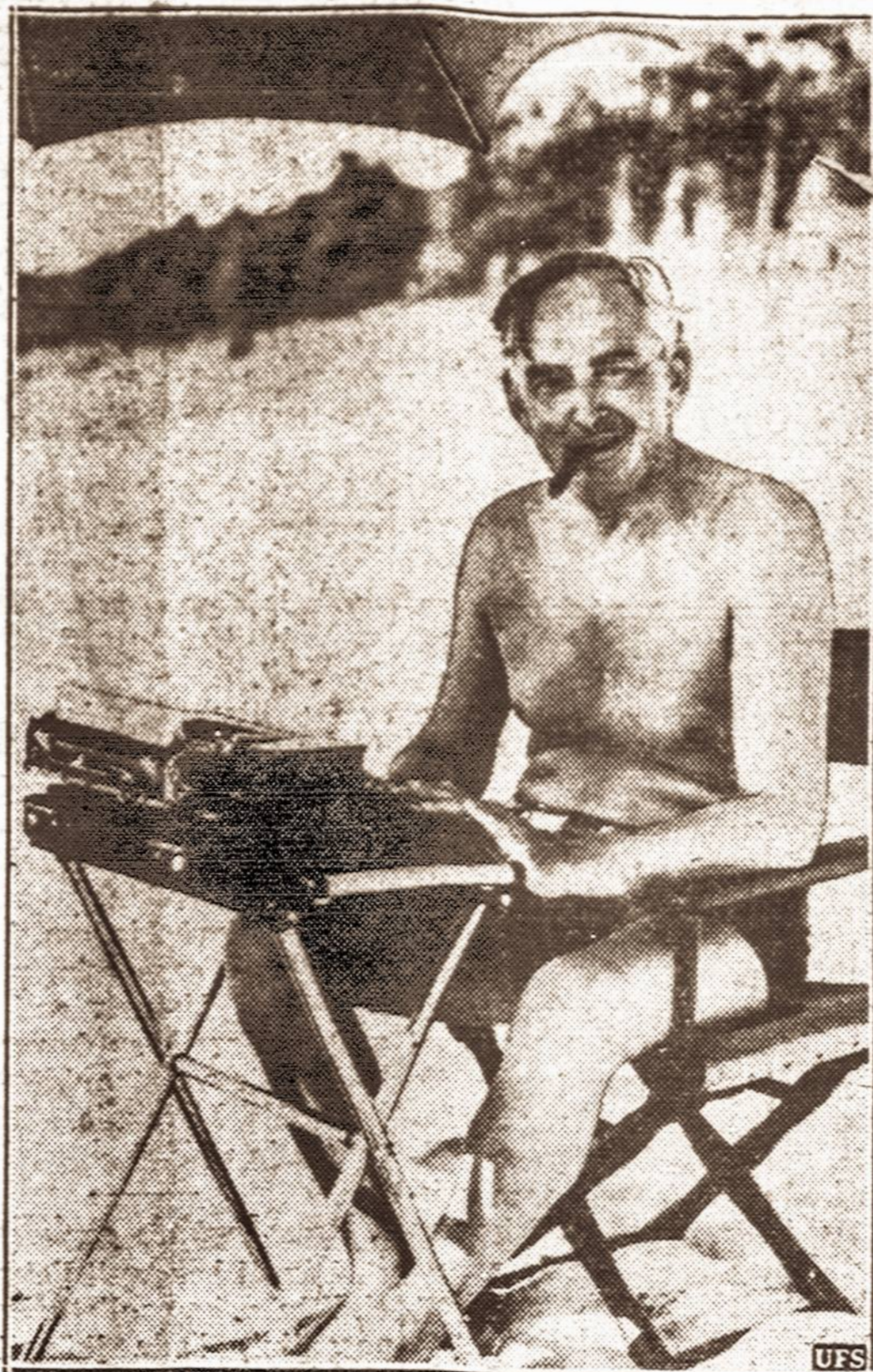
Automobilių dirbtuvės pradeda daugiau darbininkų imti, nes ateinančių rudenį numatoma gyva automobilių gamyba.

Daug darbininkų į darbą pašaukė šios automobilių gamyklas: Packard, Plymouth, Fisher Body, Chrysler, De Soto ir motorų dirbtuvės.

kosi Lietuvoje, reporteriui Krūzei taip pareiškė:

"Nežinau, kaip man reikės Lietuvai atsidėkoti už tas maionias dienas, praleistas Lietuvoje. Joki pinigai negali už tai atlyginti. Aš turiu tik vieną troškimą, kad grįžusi į Ameriką, kaip tas misionierius, galėčiau bent dalį mūsų paklydusių lietuvių įtikinti, kad Lietuvą reikia mylėti, gerbti ir, reikalui esant, ginti".

Mes visados sakėme, kad geriausias Amerikos lietuvių jaunimo "atlietuvimo" būdas — duoti progos jiems patiemis pamatyti Lietuvą.

Politikieriai ir per karščius dirba. — J. V. senatorius respublikonas Artūras H. Vandenberg'as ir per savo atostogas nusirengęs paplūdyje darbuojasi prie Michigano ežero, netoli Grand Rapids. Šis senatorius yra vienas iš didžiausių naujosios santvarkos (New Deal) priešingų ir minimas respublikonių kandidatu į Jungtinių Valstybių prezidentus 1940 metais.

EUROPA ITARIA VOKIETIJA

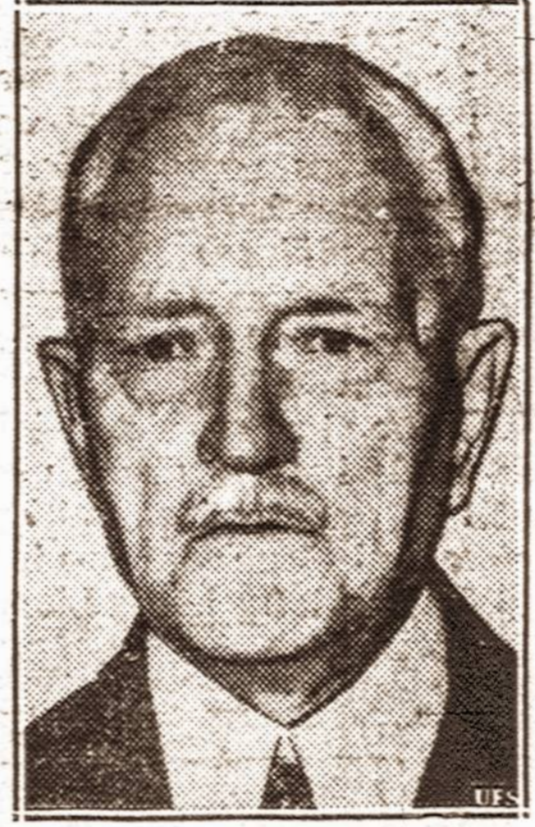
PARYŽIUS, rugpiūčio 13 d. — Visos Europos valstybės labai susirūpino, kai vokiečiai pašaukė rudenį manevrams ligi milijono vyrų, kariuomenės ir atsarginių.

Be to, vokiečiai įtvirtina savo pasienį ties Prancūzija ir Lenkija. Kai kuriose Vokietijos dalyse, kur sutraukta daug kariuomenės, jau pritrūko maisto ir visi privačių asmenų automobiliai paimti kariuomenės reikalams.

RUSAI PAŠOVĖ DU JAPONŲ POLICININKUS

TOKIO, rugpiūčio 13 d. — Šiomis dienomis japonams ir sovietams susitarus dėl karo pailiavimų, Sachalino saloje sovietų stajotji policija be jokio išspėjimo ėmė šaudyti į japonų pasienio policininkus, iš kurių du sužeidė.

Vieną pusę Sachalino salos valdo japonai, o antrą pusę vyks apie 150 žmonių. Ekskursioninkai nori pavažinėti po Lietuvą ir susipažinti su jos gyvenimu.

Vėl sveikas. — Vos mirties išvengęs po sunkios ligos buvęs J. V. vyriausiasis karo vadas generolas J. Pershing'as pasveiko ir vėl išvyksta į Europą, kur jis kasmet lankosi ir pagerbia žuvusius amerikonių karius Prancūzijoje ir Belgijoje.

— Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejus šiemet ruošiasi išleisti metraštį, kuris plačiai nušvies muziejaus visus skyrius ir bus gausiai paveikluotas.

Pagerbia lakūną. — Po iškilmingo priėmimo New York'e ir Bostone, lakūnas Douglas'as Corrigan'as sveikina mas Newark'e, N. J., kur jį sutiko ligi 250,000 žmonių. Miesto komisijonierius V. M. Urphy'š įteikia lakūnui dovaną.

KALIFORNIJOS GYVENTOJAI NORI GAUTI PENSIJĄ SENATVEJE

Daugelis kaliforniečių norėtų gauti pensijos po 30 dol. savaitėje, sulaukus 50 metų amžiaus

SAN FRANCISCO, rugpiūčio 13 d. — Kalifornijos valstybės aukščiausias teismas pripažino sumanymą, kuriuo visi Kalifornijos gyventojai, sulaukę 50 metų amžiaus, galėtų gauti kiekvieną ketvirtadienį po 30 dolerių pensijos.

Šimtai tūkstančių gyventojų siuntė prašymus, kad toks sumanymas būtų statomas balsavimui per lapkričio mėnesio rinkimus. Sako, tas klausimas kaliforniečiams yra "ham and eggs".

Taip pat šimtai tūkstančių Kalifornijos gyventojų prieš-

nasi tokiam sumanymui ir siunčia savo protestą. Šie nurodo, kad tokia reforma būtų neteisėta, prieškonstitucinė ir privestų prie ekonominio surimimo.

Tarp abiejų pusių (sumanymo šalininkų ir priešingų) eina ginčas ir tikra kova.

To sumanymo likimas daug parena nuo valstybės aukščiausio teismo sprendimo Tik šiam teismui nusprendus, galima tas klausimas statyti gyventojų balsavimui. Dabar gi minėtas teismas pripažino su-

BOLŠEVIKAI KALĖJIMUOS TEBELAIKO SEPTYNIS MILIJONUS ŽMONIŲ

Didelė dalis suimtųjų yra komunistai, kurių šeimos išmetamos iš buto, o daiktai nusavinami

PARYŽIUS, rugpiūčio 13 d. — Iš Sovietų Sąjungos ištremtas vokiečių komunistas pašaukė įdomių žinių apie persekiojimus Rusijoje ir tarpusavio komunistų kovą.

Anot jo, komunistai sistemingai šalina ir naikina kitautaučius, kurie tarnavo kominternu vykdomajam komitetui. Neseniai sušaudytas 7-jo kongreso išrinktas ir kominternu revizijos komisija bulgaras Iskrovas, kuris buvo vienas iš Bulgarijos komunistų partijos organizatorių ir buvęs Bulgarijoje nuteistas mirti.

Vienas lenkas, kuris komunistų partijos nurodymu nužudė provokatorių, buvo lenkų teismo pasmerktas ir paskiau dirbo kominternu, ištremtas iš Rusijos į Lenkiją.

Daugelis kitataučių kominternu bendradarbių sušaudomi, arba siunčiami 10 metų į sunkiųjų darbų stovyklas arba ištremiami į savo tėviškę.

Apie suimtųjų likimą negauname žinių. Jei suimamas vyras, tai jo žmona ir vaikai tuojau išmetami iš buto. Jei suimama ir žmona, tai vaikai siunčiami į vaikų prieglaudą. Jų daiktai atimami.

Be to, ištremia daug vokiečių su šeimomis. Kai kuriems iš jų Vokietijos pašuntinys suteikia pilietybę ir leidžia vykti į Vokietiją.

Pranešama, kad sovietų koncentracijos stovyklose dabar laikoma ligi septynių milijonų žmonių. Maskvos kalėjimai pilnuliai: kur kamara skirta 30 žmonių, ten sukimšta ligi 150. Policijos rūsiai taip pat pilni.

terno bendradarbių sušaudomi, arba siunčiami 10 metų į sunkiųjų darbų stovyklas arba ištremiami į savo tėviškę.

Apie suimtųjų likimą negauname žinių. Jei suimamas vyras, tai jo žmona ir vaikai tuojau išmetami iš buto. Jei suimama ir žmona, tai vaikai siunčiami į vaikų prieglaudą. Jų daiktai atimami.

Be to, ištremia daug vokiečių su šeimomis. Kai kuriems iš jų Vokietijos pašuntinys suteikia pilietybę ir leidžia vykti į Vokietiją.

Pranešama, kad sovietų koncentracijos stovyklose dabar laikoma ligi septynių milijonų žmonių. Maskvos kalėjimai pilnuliai: kur kamara skirta 30 žmonių, ten sukimšta ligi 150. Policijos rūsiai taip pat pilni.

HANKOVĖ ŽUVO 1,000 ŽMONIŲ

HANKOVAS, rugpiūčio 13 d. — Apie šimtas japonų lėktuvų bombardavo laikinąją Kinijos sostinę Hankovą, kur žuvo apie tūkstantis civilinių gyventojų.

Tie lėktuvai taip pat mėto bombas į Hanjanganą ir Vučangą. Japonų priešai kinai mėto bombas Šanchajuje.

AMERIKOS NACIAI RENGEŠI KOVAI SU KOMUNIZMU

WASHINGTON, D. C., rugpiūčio 13 d. — Kongreso skirta komisija, įtirti komunistų, nacių ir fašistų veiklą Jungtinėse Valstybėse, susekė, kad Amerikos vokiečių naciai rengėsi smarkiai kovai su komunistais, jeigu šie čia įsigalėtų ir siektų pašalinti komunistinę diktatūrą.

34 metų senumo automobilių skersai Amerikos

LOS ANGELES, Cal. — Čion 1904 metų gamybos automobiliu atvyko Green'as su žmona iš Lambertville, N. J. Jų kelionė siekė 4,600 mylių skersai Jungtinių Valstybių. Per valandą važiuo 30 mylių; tiek mylių važiuota su vienu galonu gazolino.

Automobilis turi žibalius žiburius, vamzdžio kauklį, medinius ratus ir tanką penkiems galonams gazolino.

Green'as sako, kad už tą automobilį prieš 3 metus sumokėjo 165 dolerius.

VATIKANAS IR FAŠISTAI NORI ISSIAISKINTI

ROMA, rugpiūčio 13 d. — Iš Vatikano ateina žinių, kad Katalikų Bažnyčios vadai ir Italijos vyriausybė pradėjo tartis su tikslu išaiškinti ginčus.

Kaip žinoma, pastaruoju laiku popiežius pradėjo kritikuoti Italijos vyriausybės sumanymą saugoti italų rasę, tvirtindamas, kad italai čia nori eiti vokiečių nacių pavyzdžiu.

I tai atsiliepė Mussolinis, kuris pabrėžė, kad italai fešistai nieko nemėgdžija ir savo keliu sprendžia įvairias problemas.

Prezidento remiamas. — Jungt. V-bių prezidentas Rooseveltas savo kalboje pabrėmė federalinio valstybės gynėjo (Atlanta, Ga.) Lawrence'o Camp'o kandidatūrą į J. V. senatorius. Kandidatų rinkimai įvyks rugsėjo 6 dieną.

KAIP DABAR ATRODO LENKŲ VOKIEČIŲ SANTYKIAI

Kai 1933 ir 1934 metais buvo sudaryta tarp Vokietijos ir Lenkijos nepuolimo ir drauginumo sutartis, politiniams pasauliui tas įvykis buvo tam tikra sensacija ir beveik visur buvo nurodoma, kad ta draugystė yra nenatūrali arba kad už jos kokia nors avantiūra slepiasi. Tarp abiejų sutarties partnerių buvo ir šiandien dar tebėra daug priešingumų ir neišspręstų ginčų, kurie kyla iš abiejų šalių interesų. Pasirodė, kad tokie spėjolimai ir netinimai tikrai nebuvo klaidingi, nes nors ir oficialioji abiejų kraštų politika yra gana draugiška ir nuolaidi, tačiau visuomenėje tokio drauginumo ir nuosirdumo nesimato, tuo labiau, kad gana dažnai įvyksta visokių nesuipratimų. Lenkai paskutiniu laiku yra labai susidomėję Danigio reikalais. Opozicinė, o paskutiniomis dienomis net ir neutralioji spauda skelbia alarmuojančių žinių iš Danigio. Lenkų užsienio reikalų ministras Beckas smarkiai kaltinamas, kad jis Danigą parėdavęs vokiečiams ir prileidęs, kad šiandien jis faktinai nebėsa Lenkijos, o Vokietijos įtakoje ir visiškai prisitaikines prie Vokietijoje esamos santvarkos. Tokius klausimus meta ne vien opozicija, bet taip pat ir vyriausybės partijos atstovai. Taip pat gana smarkiai kritikuojamas p. Becko pastangos įkurti "trečiąją Europą", būtent sudaryti bloką, kuris tęstųsi nuo Baltijos jūros ligi Juodųjų jūrų ir atskirtų Vokietiją nuo Rusijos. Paskutiniu laiku lenkų politika pasidaro labai aktiva Baltijos valstybėse, ir užsienio spauda tvirtina, kad čia taip pat susikūruoja Lenkijos ir Vokietijos interesai. Kad Lenkija labai gvyvą seka visus įvykius ir politines tendencijas Baltijoje, matyti ir iš to, kad Klaipėdos reikalais yra visa lenkų spauda ir visuomenė gvyvą susidomėjusi ir net šiuo savo pataravimus lietuviškųjų pozicijų sustiprinimui.

Vokiečiai vėl gi nuolat skundžiasi dėl Lenkijoje gyvenančių vokiečių mažumos būklės ir nuolat nurodo, kad ji esanti apvertinta ir trūkstanti vokiečių ir lenkų draugingumui plėstis. Lenkijoje pirmaisiais nepriklausomybės metais vokiečių skaičius tikrai buvo labai didelis, kadangi iš Vokietijos gautos valstybės dalys vietomis turėjo vokiečių gyventojų daugumą. Šiandien vokiečių skaičius yra žymiai sumažėjęs, taip kad jie Lenkijos seime neįstotavo nebeturai. Lenkai kaip seniau, taip ir dabar vokiečių nelaiko lojaliais piliečiais ir daro jiems įvairių, kartais gal ir kiek perdėtų priekaištų. Žemės reforma, specialūs įstatymai ir radikalos administracinės priemonės likvidavo daug vokiečių rankose buvusių dvarų ir įmonių, izo-

liavo vokiečių įtaką ir priverė juos išsikraustyti. Vokiečių kultūrinis gyvenimas yra gana susmukęs, nes Pamareliuose, Poznanėje ir Volynijoje yra daug vokiečių mokyklų uždaryta ir vokiečiai tvirtina, kad ten nei 50% vaikų negali lankyti vokiečių mokyklų. Kadangi iš lenkų valdžios vokiečiai negalėjo tikėtis prielankumo, jie pradėjo steigti privatinas mokyklas, bet ir čia sutinka daug nenugalimų kliūčių, taip kad daugeliui teko kalinamajame suole arba kalėjime atsistėti. Suprantama, kad vokiečiai labai jaudinasi, matydami, kad paskutinės pozicijos pradeda griūti. Ilgą laiką evangelikų bažnyčia buvo vokieškumo tvirtovė, nes valstybės priemonės jos nelietė ir ji galėjo be didelių suvaržymų ne vien tikybiniame, bet ir kitose srityse veikti. Su laiku Lenkijos valstybiniai organai atkreipė ir į bažnytinę būklę savo dėmesį ir nusistatė praversti griežtų reformų, kurios vokiečių įtaką visiškai pašalino. Bažnytinė valdžia, vadovaujama vyskupo Buršės, dabar yra visiškai lenkiška, nes naujoji bažnytinis įstatymais pasiremiant, buvo ir Aukštojoje Silezijoje pašalinta buvusioji vokieška konsistorija ir ji dabar susideda vien iš lenkų. Vokiečių sluoksniai jų tarpe ir kunigai, gana protestuoja prieš naująją bažnytinę santarvę, bet valdžia nekrepia į tai jokio dėmesio. Neseniai vaivadijos kunigus rimtai įspėjo, kad jie negaiguotų prieš naująją bažnytinę konstituciją, nes šiaip valdžios organai busi priversti uždėti pinigines ir kalėjimo baudas. Kad lenkai vokiečių mažumą klausimais nėra linkę jokių kompromisų arba koncesijų daryti, rodo ir seimo atstovo, kun. Downaso interpelacija, kurioje jis reikalauja pasienio zonoje uždraus-

ti visas nacionalsocialistinio pobūdžio organizacijas, kas praktiškai palieštų visas vokieškas draugijas ir vokieškumui suteiktų mirtiną smūgį. Vokiečiai ir vėl nurodo, kad Vokietijoje gyvenantieji lenkai gali nevaržomai veikti ir tenkipti savo kultūrinis reikalus. Kadangi Vokietija mažumų klausime yra daug daugiau suinteresuota negu Lenkija, ji kelis kartus bandė su lenkais šiuo reikalu tartis ir Vokietijos lenkams davė įvairių lengvatų, kurias Vokietijoje gyvenantieji lenkai entuziastingai ir dėkingai priėmė, bet Lenkijos nusistatymas mažai tepasikeičė ir ji vis dar tuo operuoja, kad Vokietijos lenkai neturi tiek teisių, kiek Lenkijos vokiečiai.

Ir vis dėlto, ir tokiomis sąlygomis, abi valstybės jau šėšė metai gyvena "dviejų drauginųjų valstybių" santykiuose. Tiesa, tie santykiai, kurių pagrindas yra nepuolimo ir drauginumo sutartis, gimė iš gvyvo reikalo, nes Vokietija 1933 metais buvo labai izoliuota ir neturėjo draugų, o Lenkija po 1925—1931 metų mūity karo norėjo palaubų. Taip gimė bendrieji interesai iš griežtų priešenybių, ir jie nepajėgė priešintis nei pašalinti, nei kiek daugiau sušvelninti. Jei Lietuvoje tam tikriems interesų paaukojimams vartojamas specialus terminas "Kuhhandelis", tai aukščiau minėtieji toks "handelis" yra. Kas jame daugiau laimės ir pelnys, tai suinteresuotųjų reikalas. Čia svarbu tik konstatuoti, kad Lenkijos vokiečiai ir prie tokių drauginųjų santykių su Vokietija laikytų idealu tokią padėtį, kokia turi Lietuvos, atsieit Klaipėdos krašto vokiečiai ir be jokio ypatingų karturių tarp Lietuvos ir Vokietijos. Kur nėra geros valios vienos valstybės piliečių ir mažumų tarpe, ten nei drauginumo sutartys nepajėgūs jos sumokurti ir ten bus visuomet randaama medžiagos konfliktams. O Klaipėdos seimelio demagogai, kurie moka lieti krokodilo ašaras dėl kenčiančio vokieškumo, turėtų, vieton ieškojė krislo lietuvių akyse, pažūrėti į š savo ir savo inspiratorių akių kyšančius rastus ir palyginti vokiečių būklę Lietuvoje ir kitur.

PIRMAS PABUČIAVIMAS TELEGRAFU

Šiomis dienomis, kaip rašo užsienio spauda, viena jauna newyorkietė pasiuntė savo sužadėtiniiui į Čikagą telegrafu bučinį. Toks atsitikimas yra pirmas net Amerikoje. Mergina riebriai nudažytomis lūpomis pabučiavo telegramos formulatą ir tokią "bučinio nuospaudą" įteikė telegrafistui, kuris ją pasiuntė fotografuojamuoju telegrafo prietaisu.

Bekojis elgeta su proteza apkulė žandarą

Olomouco teismas, Čekoslovakijoje, šiomis dienomis nubaudė 5 mėnesiais kalėjimo 51 metų amžiaus elgetą Jozą Prochazką už tai, kad senis su savo medine koja (proteza) apkulė geležinkelio žandarą. Prochoza turį abi kojas medines, tačiau, kai supyksta, bemačat nusiima dešiniąją koją ir, stovėdamas ant vienos kairosios medinės kojos, su dešiniąja mūsa kur pakliuva. Už tai jis yra jau ne kartą baus-tas.

3 mėn. kalėjimo už kenksmingų vabalų atvežimą

Vienas 66 m. Euskireheno gyventojas, vokiecis, aplankė Prancūzijoje gyvenančią savo dukterį ir iš ten parsivežė tabokos dėžutėje 17 įdomių vabalų, deka, bulvių kenkėjų. Senis sakėsi parsivežęs tuos vabalus pažįstamiems parodyti. Parodė juos ir vienam pažįstamam mokytojui. Pastarasis įskundė senį policijai. Senis buvo patrauktas tieson. Bonno teismas, Vakarų Vokietijoje, už kenksmingų vabalų užvežimą prisiėmė 3 mėnesiškį kalėjimo. Ir tai teismas paskelbė, tik atsižvelpdamas į senio amžių tepaskyręs tokią "švelnią" bausmę.

SPAUDOS APŽVALGA

Parlamentinio talento vyras
Prėš porą metų Londono TIMES apie parlamentines tvarkos sunykimą Pabaltijų rašydamas, nurodė priežastį stigime parlamentinėje valdžioje prityrusių, valstybiniai galviančių vyrų. Tai karti t'esa. Bet lietuviai turėjo (nors ne dr. J. Staugaitis, kurio veiklos teresutuota negu Lenkija, ji kelis kartus bandė su lenkais šiuo reikalu tartis ir Vokietijos lenkams davė įvairių lengvatų, kurias Vokietijoje gyvenantieji lenkai entuziastingai ir dėkingai priėmė, bet Lenkijos nusistatymas mažai tepasikeičė ir ji vis dar tuo operuoja, kad Vokietijos lenkai neturi tiek teisių, kiek Lenkijos vokiečiai.

Ir vis dėlto, ir tokiomis sąlygomis, abi valstybės jau šėšė metai gyvena "dviejų drauginųjų valstybių" santykiuose. Tiesa, tie santykiai, kurių pagrindas yra nepuolimo ir drauginumo sutartis, gimė iš gvyvo reikalo, nes Vokietija 1933 metais buvo labai izoliuota ir neturėjo draugų, o Lenkija po 1925—1931 metų mūity karo norėjo palaubų. Taip gimė bendrieji interesai iš griežtų priešenybių, ir jie nepajėgė priešintis nei pašalinti, nei kiek daugiau sušvelninti. Jei Lietuvoje tam tikriems interesų paaukojimams vartojamas specialus terminas "Kuhhandelis", tai aukščiau minėtieji toks "handelis" yra. Kas jame daugiau laimės ir pelnys, tai suinteresuotųjų reikalas. Čia svarbu tik konstatuoti, kad Lenkijos vokiečiai ir prie tokių drauginųjų santykių su Vokietija laikytų idealu tokią padėtį, kokia turi Lietuvos, atsieit Klaipėdos krašto vokiečiai ir be jokio ypatingų karturių tarp Lietuvos ir Vokietijos. Kur nėra geros valios vienos valstybės piliečių ir mažumų tarpe, ten nei drauginumo sutartys nepajėgūs jos sumokurti ir ten bus visuomet randaama medžiagos konfliktams. O Klaipėdos seimelio demagogai, kurie moka lieti krokodilo ašaras dėl kenčiančio vokieškumo, turėtų, vieton ieškojė krislo lietuvių akyse, pažūrėti į š savo ir savo inspiratorių akių kyšančius rastus ir palyginti vokiečių būklę Lietuvoje ir kitur.

Demokratinis socializmas

Atkusti bandanti lietuvių socialistu jungta lietuviams (ir pasauliui) žada įkūnyti "demokratinį socializmą", kuris skirsis (pasak NAUJIENU) nuo stalininio, trockinio ir lenininio socializmo. Deja, gudresni žmonės (kaip Londono universiteto prof. Laski) spėja, kad demokratija, tai liberalinio kapitalizmo santvarkos padaras. Socializmas, visoki kapitalizmą naikina, aišku, įsigalėjęs, sunaikina demokratią. Turbūt todėl Skandinaviją ir Naująją Zelandiją valdą socialistai ir nevykdo socializmo, nes žmonės ten stipriau demokratiškai, negu socializmui palinkę?

Paisymas ir kišimasis

SANDARA rašo: "A. L. T. Sandara nėra Lietuvos liaudininkų partijos priedu, nes toji partija jau kelimetai uždaryta. O dėl nesikišimo į Lietuvos vidaus tvarką,

tai nebuvo ir nebus lietuviu, kuris nepaisytų kas jo tėvų šalyje, Lietuvoje, dedasi".
Uždarymas liaudininkų partijos nepanaikino: buvę jos vadai šį pavasarį įteikė Lietuvos vyriausybei pareiškimą, kuriame reikalavo dabartinius ministrus pašalinti ir sukurti naują kabinetą politiniai nesaškie "plačiausios koalicijos" (primant ir komunistus?) pagrindu. Amerikos lietuviams nepadoru kištis į Lietuvos partijų kovas dėl valdžios — tai grynas Lietuvos gyventojų dalykas.

SANDAROS gerai pasakytą, kad Amerikoje nėra susipratusių lietuvių (ir nebus), kuris nepaisytų, kas jo tėvų šalyje, Lietuvoje, dedasi. Bet tarp parisyimo ir kišimosi į Lietuvos vidaus tvarką didelis skirtumas. Visi susipratę Amerikos lietuviai visados atidžiai seks, aptars, apkalbės ir kritikuos, ar sveikins įvykius Lietuvoje. Bet gaminti rezolucijas, kurioms reikalauja tokių, ar kitokių Lietuvos partijų ministrų kabinetus, tokį, ar kitokį seimą, tokį, ar kitokį valstybės prezidentą, manau, yra Lietuvos gyventojų ne Amerikos lietuvių dalykas.

Vyt. Širvydas

KURIASI LIETUVIŲ KOLONIJA BOLIVIJOJE

Argentinos lietuvių laikraštis ISVIEN sako, kad pačioje Bolivijos širdyje Santa Cruz provincijoje tarp Yapacany ir Ichio upių padaryta pradžia lietuvių kolonijai. Lietuviams tuo tarpu paskirta šimtas sodų nuo 20 iki 299 numerio, kurių 215-tą sodą užima pirmutinis tos kolonijos pionierius p. Jonas Laurinavičius, išvykęs į Boliviją per praėjusias Kalėdas. Kiekvienas tų sklypų turi 10 ha, bet gali būti tuojau pratęstas iki 40 ha ir reikalui esant, dar daugiau.

Visi tie sklypai duodami dykai. Dykai pastatomas namukas gyventi ir praskinami pirmi hektarai. Duodama sėkla, įrankiai, gyvuliai ir pradžiai maistas, už kurį reikia atsilyginti, pradėdant nuo pirmojo derliaus.

Duodamos nemokamos vietos lietuviams kolonistams iš Buenos Aires ir apmokama kelionė nuo Bolivijos sienos iki kolonijai. Iš Buenos Aires iki

PHILADELPHIJOS PASTABOS

Ir pas mus karšta. Jau dvi savaitės, kai mūsų miesto gyventojai tik su marškiniais vaikšto, sušilę, nespėja nuovėdo ir kaktos prakaitą šluostyti. Ne tiek šiluma, kaip aukšto laipsnio garai žmones alsidžia. Oro biuras praneša apie 95—96 laipsnius karščio, tuo laiku, kai neoficialiai termometrai rodo 100 laipsnių ir virš. Prie to turime daug lietaus, perkūnijų, kuris šilumą, betgi, neišvaiko. Trumpoje ateityje pranašauja oro pasikeitimą į palankesnę pusę.

Lietuvių Amerikonų Demokratių Klubas jau baigia "carterį" imti. Teisme buvo klausinėjimas, parengta konstitucija, kurią klubiečiai turės dar priimti ir po to netrukus tikimasi gauti ilgai laukiamą čarterį. Svarbiausis konstitucijoje pasisakymas tai, kad lietuviai šioj valstybėje sieks palitikiško pripažinimo, lygiomis su kitais. Gavus čarterį, klubas atidarys nuolatine vietą savo veiklai.

Minėjau kartą VIENYBĖ, kad mūsų valstybėje eina žūbūtinė politinė kova. Republikonai įtaria dabartinę demokratų administraciją papirk-

mais, vagyste, kitų persekiojimu ir t.t. Jei tikrai dalykai paventojai tik su marškiniais vaikšto, sušilę, nespėja nuovėdo ir kaktos prakaitą šluostyti. Ne tiek šiluma, kaip aukšto laipsnio garai žmones alsidžia. Oro biuras praneša apie 95—96 laipsnius karščio, tuo laiku, kai neoficialiai termometrai rodo 100 laipsnių ir virš. Prie to turime daug lietaus, perkūnijų, kuris šilumą, betgi, neišvaiko. Trumpoje ateityje pranašauja oro pasikeitimą į palankesnę pusę.

Lietuvių Amerikonų Demokratių Klubas jau baigia "carterį" imti. Teisme buvo klausinėjimas, parengta konstitucija, kurią klubiečiai turės dar priimti ir po to netrukus tikimasi gauti ilgai laukiamą čarterį. Svarbiausis konstitucijoje pasisakymas tai, kad lietuviai šioj valstybėje sieks palitikiško pripažinimo, lygiomis su kitais. Gavus čarterį, klubas atidarys nuolatine vietą savo veiklai.

Minėjau kartą VIENYBĖ, kad mūsų valstybėje eina žūbūtinė politinė kova. Republikonai įtaria dabartinę demokratų administraciją papirk-

O, laikai, o žmonės! Seniai čia mūsų "kūmučių" spauda spaudė, išjuokė, išvadino Lietuvos "buožių" įrankiais ir kitais nekultūringais vardais Darius ir Girėna. Dabar skaitau toj pačioj "kūmučių" spaudoj pasiūlymus, kad reikia parengti 5 metų mūsų žuvusių didvyrių paminėjimo sukaktį. Argi tokiems minėjimams skelbti tautininkai ar socialtautininkai neranda artimesnės lietuvių spaudos? Kur einate ir kur vedate kitus, ponai?

Z. Jankauskas

—Nemunaicio. Permos. Kas triškiu kaimuose pradėjo dvesti karvės ir kiaulės. Kiaulės ir karvės krįnta dėl nežinomos ligos. Jos ilgai neserga, bet krįnta ūmai.

VIENYBĖ
Established 1886
LITHUANIAN DAILY UNITY
Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840
Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsieniose:	
Mėtamis	\$7.00
Pusį metų	\$3.75
Trims mėnesiams	\$2.00
Vienam mėn.	\$0.90
Vienam mėnesiui	\$0.75

Redakcija siunčiami straipsniai turi būti parašyti tik vienoje lakšto pusėje su autoriaus pavade ir adresu.

Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje

Mėtamis	\$5.00
Pusį metų	\$2.75
Trims mėnesiams	\$1.65

Nenaudoti raškesniai nesaugojami. Visais reikalais adresokite:

Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. Tuzickas — Prezidentas.
J. Smirnas — Vėdjas.
J. Tydliras — Redaktorius.

Vaidai Pirmosios Lietuvos Tautinės Olimpijados. Tautinės olimpijados lengvosios atletikos kai kurių varžybų nugalėtojai. Viršuje iš kairės: Bakūnas (Šaulių Sąjunga) laimi 400 m. bėgimą su nauju Lietuvos rekordu prieš Amerikos lietuvių Lukę; Brazilijos lietuvis Zickus, laimėjęs rutulio stūmimo trečią vietą; 800 m. bėgimas: Al. Šimanas (LGSF), laimėjęs antrą vietą, Amerikos lietuvis Jankauskas — pirmą vietą ir toliau matyti Tendys (JSO) — trečią vietą. Apačioje iš kairės: šuolio į tolį akimirka; Amerikos lietuvis Beinoris, laimėjęs rutulio stūmimo pirmą vietą; vėl šuolio į tolį įtampos akimirka; pirmieji 100 m. bėgime: Amerikos lietuvis Prokopas ir Stanišius (dešinėje).

TAKE IT OR LEAVE IT

By VITALIS BUKSNAITIS

Almost every Lithuanian American community has at least one group which is interested in presenting plays, operettas and dramas in the Lithuanian language. Roughly speaking, these groups are similar to the Little Theatre groups which are so popular among non-Lithuanians. And yet, despite the fact that most of the Lithuanian groups boast of at least one or two performers of exceptional merit, few of their presentations succeed in completely satisfying their audiences.

The fault, it appears to me, lies not in the fact that our Lithuanian American thespians aren't particularly capable, but because of the difficulty which the average group encounters in trying to find suitable material to present on the stage. As a result, we often see perfectly good performers struggling vainly to maintain the interest and enthusiasm of the audience in vehicles which are poorly written and which invariably make impossible demands upon the resources of the players and producers.

I don't mean to say that there aren't any good Lithuanian plays. There are. Lots of them. The trouble is that the good plays are so difficult to find. It strikes me that this situation could easily be remedied by the simple expedient of creating a central exchange bureau through which representatives of the various dramatic clubs throughout the country could compare notes and bring to light the really well-written and easily produced Lithuanian plays which exist, but are too difficult to locate.

Our singers, too, would find such a central exchange bureau of inestimable value. Although there are thousands of good Lithuanian songs, only a relatively small number of them are generally known, and these are sung so often that audiences become tired of hearing them, even when a really fine singer sings them. Our singers would be only too glad to enlarge their repertoire of Lithuanian songs if they only knew such songs could be obtained.

The establishment of a central agency which would collect and distribute Lithuanian music and plays among our singers and actors would earn the undying gratitude of not only the performers and artists, but of our long suffering audiences. Having suitable material to work with, our performers would attract bigger and more enthusiastic audiences. This, in turn, would encourage our playwrights and composers to aim for greater creative heights.

Of course, all this would require a good deal of hard work. But the success of this suggestion would result in added pleasure and entertainment of thousands of Lithuanian Americans throughout the nation. Isn't that reason enough for our younger generation to adopt this as one of the worthwhile things upon which to expend some of its surplus pep, aggressiveness and energy?

TRAIN TO LITHUANIA'S CAPITAL COMES EIGHTEEN YEARS LATE

On the first of July, a train from Poland pulled into Kaunas, provisional capital of Lithuania — first one to reach there for 18 years.

"The Polish train and Kaunas both get their news value from the same paragraph in history," says a bulletin from the Washington, D. C., headquarters of the National Geographic Society. "The 18 trainless years are explained by what gave Kaunas its prominence as temporary capital — a Polish military coup.

Kaunas Steps Out as Stand-in
"In October, 1920, Lithuania and Poland signed a pact of friendship. These adjacent nations were just breaking away from 120 years of domination by Russian czars. Lithuania was jubilant in the expectation of restoring the seat of national government to Wilno (Vilnius), city of a quarter-million inhabitants which had been made the country's capital six centuries before. But two days after the pact's signing, Polish forces occupied Wilno and have held it ever since. Indignant over its kidnapped capital, Lithuania broke off relations with Poland. The border between the two was closed. No communication crossed it, either by train, telephone, telegraph, highway, or airplane. The neighbors were 'not speaking.'

"Kaunas, largest city left in Lithuania after Poland had sliced off the populous 10,000 square miles around Wilno, was pressed into service as a stand-in capital. With a population of approximately 130,000, it stands near the small-size end in a line-up of the world's national cities. But only five towns have more than 10,000 people in Lithuania, agricultural country where three-fourths of the people are farmers.

"Since greatness has been thrust upon it, Kaunas has blossomed from a backward Russian-garrison town (then called Kovno) into a typical European capital in miniature. New government buildings have the clean, forceful lines of modern style construction. New streets are wide, with trim ranks of lime trees shading their promenades. Blocks of new apartment houses flaunt their new freedom from a Russian decree that dwellings should be no more than two stories high.

"Yet visitors exclaim that old cobbled streets, many-domed churches, and droschky-like carriages resemble czarist Russia's. They comment that the potato, flax, and grain fields beyond the city limits resemble Ireland's. They remark that Kaunas' tall fair people resemble Englishmen, and the Lithuanian replies that he comes from a blond Aryan branch of the human family distinct from his Slavic neighbors in Poland and Russia.

Special Gallery for Paintings of National Artist

"Before Kaunas attained national importance as provisional capital, it had been a center for river commerce throughout the nine centuries of its existence, for it stands at the confluence of the tributary Neris and the vital Nemunas River, the Rhine of Lithuania. The name comes from Lithuanian for 'battlefield.' Battles of many armies have raged around Kaunas, and the city has been burned thirteen times. Scarcity of stone in the country meant that each time Kaunas was re-built main-

ly of wood, and easily re-burnt.

"A few old structures survive to testify to prosperity of the medieval days when Kaunas shipped Lithuanian amber, furs, honey, leather, and timber to Scandinavia and Europe's Low Countries. Possibly the oldest is the House of Perkunas, so called because it stands on the site of a pagan shrine to Perkunas, god of the thunderbolt and chief deity of Lithuania until 13th century German knights came to 'Christianize' the country with the sword. One of the first Christian structures in Lithuania, and still one of the largest, is the red brick Gothic church which the national hero Vytautas built in Kaunas about 1400—sturdy yet despite its service as a stable for Napoleon's horses and as a commissary during the German's World War occupation.

"The house called Napoleon's on Kantas Street links Kaunas with the Little Corporal's campaign against Russia. He stopped there in 1812, to review the Grande Armee from 'Napoleon's Hill' across the river to give a glittering ball in the Town Hall (later looted), and to recruit Lithuanian additions to his 600,000 men. In the path of his army's subsequent retreat from Moscow, Kaunas was left in the ashes of one of its thirteen fires.

The temporary capital shares in the nation's industries, which employ, however, only 6 percent of the population. The limited extent is due to scarcity of fuel other than peat from the swampy country's bogs. Coal is imported from England. Kaunas has its cider mills for apples from neighboring orchards, flour mills and breweries for grain crops, a large packing plant for cattle from surrounding pastures. Down the Nemunas river float spruce and pine logs for the lumber enterprises of the city, which turn out furniture, veneer, and cellulose. Metal-working industries produce farm machines to replace Lithuania's hand sickles.

"The fervor of long-suppressed Lithuanian patriotism has endowed Kaunas with a number of new national institutions. A university of 3,000 students thrives where once a Russian decree forbade the

teaching of the Lithuanian language in the home under penalty of 300 rubles fine. The State printing office, in massive dignity devoid of any pretty trimmings, symbolize determination to compensate for years when Russian governors banned all printing in the native tongue, and bootleg books in Lithuanian were printed abroad to be smuggled over the border.

"In this burgeoning of national pride Kaunas has acquired four museums. The War Museum, staffed by disabled veterans, has a carillon from Belgium accompanied by a real American Liberty bell sent over from the United States. The former home of the poet Maironis is now headquarters for recording the nation's folk songs, the *Dainos*. Over 4,000 of these traditional songs are stored in the museum on phonograph records—song of the spinner turning native flax into thread, song of the goose girl driving her flock on their own tar-protected feet to market, song of couples swinging in the Swallow Dance. More musical than the Italians' is the verdict of *Dainos* students on the nation which spontaneously produced such a wealth of song.

"The national Museum gives Kaunas a silent parade of medieval Lithuania's history—portraits of plumed pagan warrior-kings who held German armies at bay, the Grand Duke whose marriage united Lithuania and Poland under one rule, Vytautas the Great (George Washington of Lithuanian hero-worship) who dared to be Europe's champion against the Tatar tide of Tamerlane's invasion.

"A special gallery houses the painting of M. K. Ciurlionis, strange mystic genius now acclaimed as national artist for depicting the melancholy poetry of his country. He gave only the final five years of his life to art, but his pictures fill the Ciurlionis Gallery, along with examples of the Lithuanian folk art which was his inspiration. A School of Fine Arts now is connected with his gallery.

"A national ballet, national theater, and national opera are among the artistic activities of Kaunas. Three of the country's four daily newspapers are published there. An essential part of the city is a large Jewish settlement, which has grown in proportion to the intensity of pogroms in neighboring countries."

CHEERS, JEERS AND REFLECTIONS

(Excerpts from letters received by the editor)

Wants Poles' Cards on Table
WASHINGTON, D. C.: Poland cannot live down the fact that the Vilnius territory was seized by militaristic aggression and then by arrogant militaristic duress backed up by diplomatic duplicity did try to obtain the approval of a fait accompli.

Lithuania doesn't have to protest to make her cause known to the world. Poland's cowardly, persistent action already stands self-condemned by public opinion. For a Lithuanian and an American not to have a keen resentment in the matter would be the height of folly and cowardice.

If there is to be a rapprochement between the Lithuanians and Poles, then Poland must first be friendly, must put her diplomatic cards on the table, must be the Christian nation that she is supposed to be, and above all must be willing to reopen the Vilnius question, discuss it according to the terms of the Peace Treaty of Suwalki which she, herself, deliberately violated and have

the question settled amicably and not at the point of a gun and a bayonet.

I believe it was Ignace Paderewski, the renowned statesman and artist, who not only gave voice of protest to Poland's seizure of the Vilnius territory but who insisted time and again that the Poles live in friendly relationship and mutual cooperation with their Lithuanian neighbors as free and independent equals. It seems that there is a fundamental difference between statesmanship and militarism. At least there can not be a genuine friendship when the party of the second part is the aggrandizing "Baltic Bully".

C. J. Esunas

Mad Totalitarianism

HYATTSVILLE, Md. — Lithuanians everywhere, regardless of who may be, no doubt rejoice in Pope Pius' stand against the resurgence of non-sensical, haughty nationalism which the Italian Fascists have just recently borrowed

THE LITHUANIAN NATION

By T. NORUS and J. ZILIUS

6. The Tartar Invasion

Along about this period, the Tartar hordes, under Genghis Khan, descended upon the peoples occupying the territories of eastern and southern Russia, and began to advance westward, threatening all Europe. The Russian provinces quickly placed themselves under the protection of the Lithuanians who defeated the Tartars in several engagements, at length holding them along the Volga River and on the shores of the Sea of Azov.

During the thirteenth, fourteenth, and the beginning of the fifteenth centuries Lithuanian rule extended over a large part of Great Russia, including Pskov and Novgorod, all of White Russia and a considerable portion of Lower Russia. The boundaries of Lithuania stretched from the Baltic Sea in the north to the Black Sea in the south, to the source of the Ugra River in the east and to the Narva and Bug Rivers in the west.

Russian historians bear testimony to the benevolent rule of the Lithuanians over the Russian people during this epoch, and they aver that they enjoyed the greatest liberty of thought, speech, religion, schooling, etc., through the equitableness of the laws and the institutions based upon the Lithuanian Statute, while local self-government was harmonized to the customs of the inhabitants. Certain of these Russian provinces flourished under Lithuanian rule for over five hundred years, finally reverting to Russia in the eighteenth century partitionment of Poland and Lithuania.

7. The Polish Union

In the latter part of the fourteenth century Poland initiated a cabal against the integrity of the Lithuanian State, which has persisted in a greater or less degree down to the present day. Its first step was to effect a personal union of the two countries through the marriage in 1386 of Jadwiga, Queen of Poland and Jogaila (Jogello), Grand Duke of Lithuania.

This action was first prompted by the idea that by thus uniting the two nations they might with greater success withstand the aggressions of the Teutonic Knights, formerly the allies of the Poles, but

now arrayed against them. By this marriage Jogello became King of Poland, but the two countries did not unite. The marriage of Jogello to the Queen of Poland having removed him as Grand Duke of Lithuania, Vytautas, his first cousin and renowned warrior-statesman, was elected to that vacancy.

This hymeneal relationship having been established between the two countries, Vytautas speedily utilized it to inaugurate a joint campaign against the Teutonic order, and in 1410, at Gruenwald and Tannenberg, near the very spot where the Russians met defeat in 1915, the power of the Teutonic order was forever broken by the armies led by Vytautas, and the German *Drang nach Osten* for several centuries was halted.

Vytautas was later hailed as King of Lithuania by Sigismund, Emperor of the Holy Roman Empire, but the crown sent by Sigismund to authenticate that act never adorned the head of Vytautas. The Polish nobility, fearing the prestige which it would confer upon Lithuania, arrested its delivery at the border, and soon after Vytautas died.

Please address all-mail concerning this page to the editor, 104-40 117th Street, Richmond Hill, New York. Manuscript should be written on one side of the paper and will not be returned unless accompanied by stamped, self-addressed envelope.

A WORD TO MARYLAND DEMOCRATS

September 12th is the primary election day in Maryland. On that day various political parties will nominate their candidates for different offices. Among those seeking nomination is Senator Millard E. Tydings, who is a democratic organization candidate to succeed himself as United States Senator from Maryland.

Mr. Tydings has served two terms as senator and has proved to be worthy of that office. He is a lawyer, a soldier, and a statesman. Whenever he is scheduled to speak in the United States Senate, the senate chamber is always filled. He has served on various senate committees and supported every humanitarian, progressive and liberal movement in the federal government. He speaks and acts for the best interest of the people.

Lithuanian democrats of Maryland will do well by casting their votes for Millard E. Tydings in primary election on the 12th day of September. They will be well represented once more in the United States Senate by able senator Tydings. Demo.

Clement Voketaitis

ADVOKATAS

50 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.

Tel.: Triangle 5-3622

168 GRAND STREET,
Tel.: Evergreen 8-7179

BALTIMORES LIETUVIAI BIZNERIAI IR VIENYBES DIENRAŠČIO RĖMĖJAI

O. BROOKS TAVERN

ALUS — VYNAS — LIKIERIAI

504 WASHINGTON BLVD., BALTIMORE, MD.

Lithuanian Federal Savings and Loan Ass'n.

Paskolos užtikrintos iki \$5,000.00

Kampus HOLLINS ir PARKINS STS. BALTIMORE, MD.

The NEW EMPIRE TAILORING COMPANY

MOTIEJUS MILAN ir JUOZAS MILAN, Savininkai
JUOZAS GUTAUSKAS, Vedėjas

744-750 N. EUTAW ST., BALTIMORE, MD.

JOHN GREBLIAUSKAS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

423 S. PACA STREET, BALTIMORE, MD.

Tel.: PLAZA 1350

Vienintėlis Baltimorės Lietuvių Night Klubas

J. DEKENIS ir P. WEISENGOFF, Sav.

1417 W. BALTIMORE STREET, BALTIMORE, MD.

Phone: Gilmore 2010 Sokiai kas vakaras

CHAS. B. KUČAUSKAS IR SŪNUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

637 S. PACA STREET, BALTIMORE, MD.

Tel.: SOUTH 0083

Boulevard Battery ir Armature Service Co.

PETER B. KELLY, Manadžeris

517 WASHINGTON BLVD., BALTIMORE, MD.

Tel.: CALVERT 2938

KAZIMIERAS AKELAITIS

Lietuvių Marylando Profesionalų ir Biznierų Draugijos Pirmininkas

SIMONAS LEVONAVIČIUS

Kriaučių dirbtuvės savininkas

516-21 E. BALTIMORE STREET, BALTIMORE, MD.

R. Mitchell

VIENYBĖ

DOVANOJOME ŠAULIAMS LĒKTUVĄ TĒVYNĒS LAISVEI GINTI

Amerikiečių dovanotasis šauliams lėktuvas tar-naus Tėvynės laisvei ir Dariaus-Girėno garbei

Kam šiek tiek pažįstamas visuomeniškas veikimas, tas lengvai supras, kokį darbą ir kiek jėgų turėjo idėti per šėsis mėnesius Dariaus-Girėno Aeroklubas, norėdamas savo pasiūlytą darbą sėkmingai ir laiku atlikti. Ypatingai, kada tas darbas reikėjo tik keliems asmenims atlikti. O juk klube tik keli nariai ir yra.

Čia kaip tik ir patvirtinta toji patarlė: "Nesvarbu kiekybė, bet kokybė."

Ypatingai klubas džiaugiasi, sutikęs tolimesnėse kolonijose nuosirdžius taktininkus, kurie savo nuosirdžiu pritarimu, aukomis ir darbu prisidėjo. Už tai ir reikia jiems atiduoti didelę garbę: Connecticut'o valstybės lietuviams, kurie ne tik pirmieji stoji į talką, bet savo aukomis pirmoje eilėje stovė; Philadelphiajos, New Yorko, Scrantono (Taurų Klubas), Baltimorės, Amsterdamo, Great Neck, L. I., Maspeth, L. I. ir eilė kitų kolonijų, kurios mažesniais aukomis prisidėjo. Šių kolonijų garbingų lietuvių aukomis nupirktas lėktuvas ir išgabentas Lietuvon—Lietuvos Šaulių Sąjungos aviacijos būriui.

Palyginti per visai trumpą laiką, tik per šėsis mėnesius, reikėjo šį darbą atlikti. Reikėjo visuomenę supažindinti su užsimito darbo tikslu. Reikėjo klubo nariams važinėti ir organizuoti rėmėjų būrius-komite-tus, rinkti aukas, siūsti organizacijos laiškus ir vykdyti eilę kitų darbų.

Tai iš tikrųjų reikia sakyti, kad tas darbas atliktas stebėtinai. O juk tam, šiais metais,

kaip tik ir buvo nepalankios sąlygos.

Lenkijos ultimatumas Lietuvai Amerikos lietuvius vertė siūsti aukas Ginklų Fondui, Sportininkų siuntimas į Pirmąją Sporto Olimpijadą. Be viso to, gal svarbiausias klausimas, tai nesibaigiantis nedarbas, kuris kankina daugelį ir mūsų tautiečių.

Bet, nežiūrint to visko, laimėjom! Savo užsimitą darbą atlikome. Lietuvos šauliai — sparnuoti.

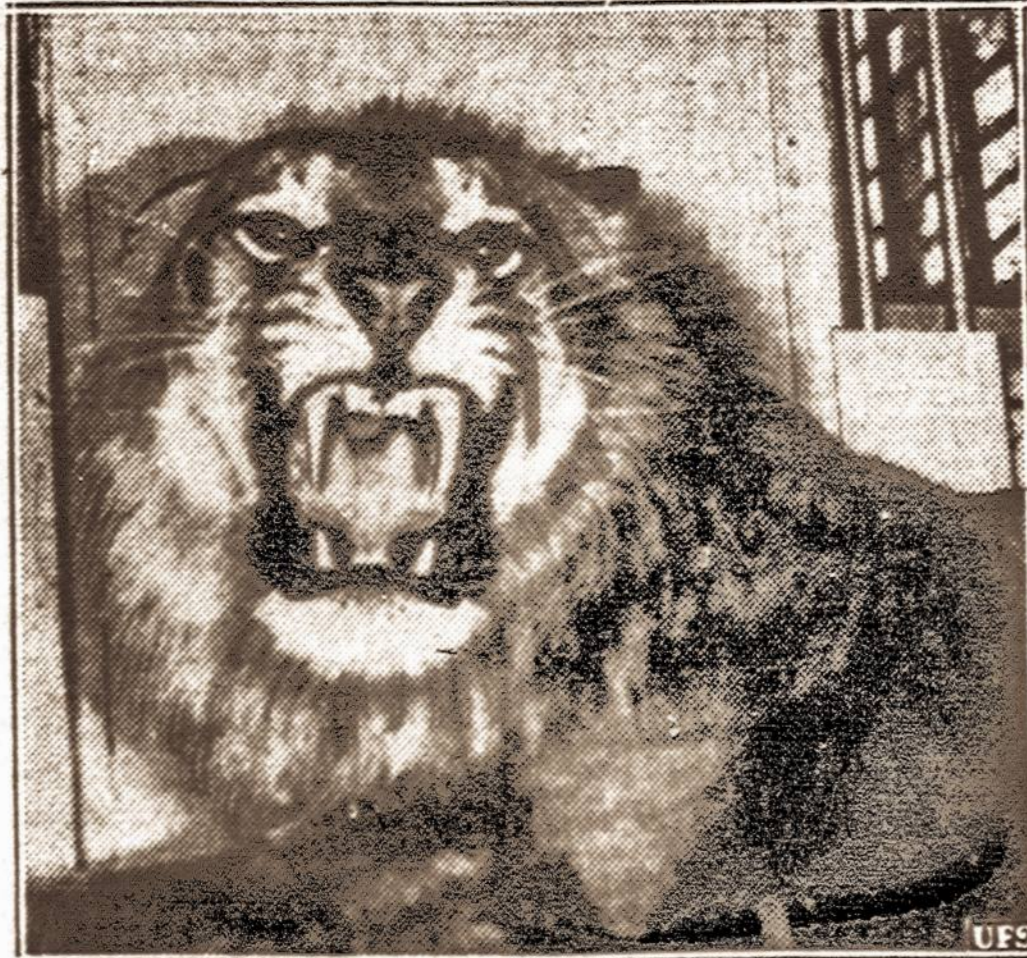
Be abejonės, visuomenei bus įdomu žinoti, kokį pirkome ir kiek mokėjome už lėktuvą. Pagaliau, kiek iš viso buvo surinkta šiam tikslui pinigų? Šiuos klausimus mes stengsimės čia jums ir išaiškinti.

Lėktuvas yra CUB SPORT model J3, 1938 su kontinentaliu A40 motoru, su oro greičiu, kompasu, aukščio rodikliu, temperatūros rodikliu, aliejaus rodikliu ir odine danga. Yra dar keletas atsarginių dalių motorui.

Už lėktuvą ir visas tas minėtas dalis sumokėta \$1.585. Lėktuvo pervežimas į Lietuvą — \$284.25. Lakūno kelionė — \$211.00. Pasas — 10.00. Išteikta lakūnui nenumatytoms išlaidoms — \$160.

Iš visų čia sumintų išlaidų jums aišku, kad šio žygio įvykdymui klubui reikėjo iš viso — \$2,250.25. O klubas buvo surinkęs \$1,850.25.

Taigi, kaip matote, klubui trūko \$400, kuriuos priversti buyome skolintis, pasitikėdami komitetais ir atskirais rėmėjais, kad ateityje tą trūkumą sėkmingai išlygins.

Pusė liūto, pusė tigro. — New Yorko žvėrynui (Central Park Zoo) nežinomas asmuo padovanojo tokį keistai apsigimusį žvėrį, 4 metų amžiaus.

Garbės rėmėjų knyga bus spausdinama vėliau. Laukiama, kada bus galutinai užbaigtas darbas. Kada grįs lakūnas iš Lietuvos su įgytais išpužiais ir kartu parvės dovanos priėmimo paveikslus, kuriuos turėsime panaudoti į minimą knygą.

Bet šiuo atveju mes prašome komitetus ir pavienius asmenis atsiųsti savo fotografijas neatidėliojant. Visi tie, kurie aukojote ne mažiau, kaip dešimt dolerių—jūsų paveikslų laukiame.

Taip pat tie, kurie dar neatsiuntė aukų rinkimo knygų, prašome jas dabar atsiųsti.

Organizacijos, kurios nutarė te aukoti lėktuvo fondui ir dar aukų neprisiuntė, malonėkite dabar tai padaryti.

Dirbkime ir baikime darbą gražiai!

Dariaus-Girėno Aeroklubas
Pirmininkas
Valentinas Kaminskas
Sekretorius
Antanas Alekna
Išdinininkas
Juozas Ambraziejus

Al Smith'as į senatorius?

New Yorko valstybės respublikonai mano statyti ir remti buvusio N. Y. gubernatoriaus Al Smith'o kandidatūrą mirė rugpjūčio 12 d. Greenpoito ligoninėje.

Dabartinį valstybės gynyją Thomas'ą Dewey respublikonai nori išrinkti New Yorko valstybės gubernatorium.

Tuo tarpu T. Dewey nori tęsti sunkų savo darbą, ir toliau eįdamas valstybės gynybo pareigas.

Jeigu turite Lietuvoj giminių, kurie domisi Amerikos lietuvių gyvenimu, užprenumeruokite jiems Vienybės dienraštį.

Senis nemėgsta gimtadienių. — 104 metų amžiaus Petras Behan'as iš Roxbury, Conn. nemėgsta gimtadienių, kurie primena senatvę. Jis sako, kad senatvė neteikia džiaugsmo gyvenimui.

MIRĖ

Natalija Kunigonienė, 35 metų amžiaus, gyvenusi 381 Grand Str., Brooklyn, N. Y. mirė rugpjūčio 12 d. Greenpoito ligoninėje.

Kūnas pašarvotas namie. Laidotuvės įvyks ateinantį antradienį, rugpjūčio 16 d. 10 val. ryto iš Angelių Karalienės bažnyčios į šv. Jono kapines.

UODAI SUNAUDOJO PER 3 MIL. DOLERIŲ

WPA valdyba šiemet yra išleidusi 3.161.986 dolerių ko-

vai su uodais (moskitais) didžiojo New Yorko ribose.

Toje kovoje dalyvauja 8-956 žmonės, kurie gauna atlyginimą iš WPA. Kiekvieną mėnesį tiems reikalams išleidžia apie 700.000 dolerių.

Skelbkites Vienybėje

"DIRVA"

Tautinis savaitinis laikraštis eina 23-ti metai Redaguoja žinomas rašytojas K. S. KARPIUS.

Prenumerata metams:
Amerikoje \$2.00
Pusei metų \$1.00

Ekstra: kurie vasaros metu išsirašys DIRVA, už \$2.00 gaus per 15 mėnesių.

Susipažinimui viena laikraščio laida siunčiama dykai.

Adresuokite:

"DIRVA"
6820 Superior Ave.
Cleveland, Ohio.

Dr. H. MENDLOWITZ

Perkėlė savo Williamsburgo ofisą į 522 BEDFORD AVE. antroji Taylor St. BROOKLYN, N. Y. Tel. Evergreen 7-1312
PRIBIMIMO VALANDOS: nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 v. vak. iki 8 val.
FLATBUSH OFISAS: 2220 Avenue J

DARIAUS IR GIRĖNO GARBINGO ŽYGIO 5 METŲ SUKAKTUVĖS

EPARNUOTI LIETUVIAI

DARIUS IR GIRĖNAS

skraidymų planai ir daugybė fotografijų. Knyga su gražiais tvirtais viršeliais sudaro 400 puslapių.

Kaina \$1.50 Siunčiant paštu \$1.65
Reikalaukite: VIENYBĖ.
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Kiekvienas lietuvis turi arčiau pažinti šiuos didvyrius, kurie pirmi iš lietuvių perskrido Atlanto vandenyną ir tragiškai žuvo netoli Lietuvos.

Šioje P. JURGELOS knygoje plačiai aprašytas Dariaus ir Girėno gyvenimas, skraidymai, žygiai, rengimas didžiausiajam žygiui ir skridimas per Atlanto vandenyną. Išaiškinta jų žygio reikšmė lietuvių tautai ir aviacijai. Paskelbtos kitataučių ir žymiųjų lietuvių nuomonės apie jų nuopelnus. Pridedti jų

PASIBAIGĖ 5 SAVAICIŲ STREIKAS

American Safety Razor Corp. dirbtuvių 800 darbininkų po 5 savaičių streiko susitarė su šia bendrove. Streikas buvo kilęs dėl pasiryžimo sumažinti atlyginimą darbininkams.

Pasirašyta sutartis, pagal kurią bendrovė užtikrins tą patį atlyginimą darbininkams nuo 40 ligi 76 centų valandai.

Pagal šią sutartį darbininkai taip pat gaus vieną savaitę atostogų su atlyginimu.

SKAITYKITE IR KITIEMS PATARKITE SKAITYTI VIENYBĖ

REIKALINGAS

REIKALINGAS bartenderis gyvenantis Williamsburge turi mokėti lietuvių ir lenkų kalbomis kalbėti. Darbas dienomis.

LUCKY BAR & GRILL
15 Grand Street Ext. Brooklyn, N. Y. (185-6-7)

BIRUTĖS EV. 7-4074 GELIŲ DARZAS

Daro visus gėlių rinkinius ir vestuvėms bukietus Savininkas B. VYZAS (WISE)
Perimtas nuo Stelmoko
460 GRAND ST. Brooklyn, N. Y. Šalia Republic teatro

PAGALVOK APIE RYTDIENĄ!

NĖIRA žmogaus, kuris nesirgų ir nemirtų. Susirgus — kiekvienam reikalinga pašalpa. Numirus — reikalinga pagalba likusiems šeimos nariams. Bet ne visi žmonės tuo apsirūpina, kol sveiki ir kol nelaimė jų neištinka. BŪK rūpestingai!

PAGALVOK apie savo ir savo šeimos likimą — rytdieną! APSIDRAUSK save ir savo šeimą didžiausioje lietuvių apdraudros ir pašalpos organizacijoje.

APSIDRAUSTI galima nuo \$100 iki \$5,000. LIGOJE pašalpa galima gauti nuo \$6 iki \$12 savaitėje. NARIAI priimami nuo 2 iki 60 metų amžiaus. SUSIVIENIJIME yra apie 15,000 narių. BŪK tos didelės lietuvių šeimos nariu! SUSIVIENIJIMO turtas — virš \$2,000,000.

BŪK to turto dalininku! SUSIVIENIJIMO kuopos randasi visuose didesniuose lietuvių centruose Amerikoje.

PRISIRAŠYK prie artimiausios tamstai kuopos!

ISIGYK SLA Jubiliejinį Albumą. Tai graži, didelė, istoriška knyga, kurioje telpa virš 1,000 paveikslų — jūsų giminių ir pažįstamų.

ALBUMO kaina \$5. SLA nariams — \$2.50.

INFORMACIJAS galite gauti: LITHUANIAN ALLIANCE of AMERICA
307 West 30th Street, New York, N. Y.

SALDAINIŲ KRAUTUVE

Didelis pasirinkimas geriausių saldainių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldainių ir iš LIETUVOS

Namie gaminti ledai (Ice Cream)

Geriausis užkandžiai

ALUS IŠ KRANO IR BONKUTEMIS

JUOZAS GINKUS

495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVERGREEN 7-2306

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MATTHEW P. BALLAS

(BILIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. S Tagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-4335 Kopyčia Laidotuviams

A. VALANTIEJUS

54-41-72nd St., Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. NEWton 9-4464

BARRY P. SHALINS

(ŠALINSKAS)
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Kopyčia Laidotuviams

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

KOPYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. EVERgreen 8-9770

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomuoja automobilius įvairiems reikalams

TARZANAS UGNYJE

39. Sėdėdama berniukų tarpe Yvonė nesiliovė tyliai verkė. Dikas mandagiai paplojo jai per petį ir bandė vėl prancūziškai ją raminti. Mergaitė liovėsi verkus ir linksmaj nusiūokė: "Atsiprašau", tarė tai syklingai angliškai, "jūs labai juokingai tariate prancūziškus žodžius".

"O, tamsta kalbi angliškai!" nudžiugo Doka. "Tas labai gera. Mes galėsime susikalbėti. Mat, Diko prancūziška kalba ne visiems suprantama. Ar tamsta gali laiptoti iš medžio į medį šakomis?" Mergaitė links mai atsilepė: "Gal ir galėčiau su kieno pagalba. Mamytė ne kartą mane barė už laiptojimą".

Yvonės linksmumas ūmai pranyko. "Mes turime bėgti iš čia ko greičiau!" tarė ji rimtai. Tie saulės garbintojai ieško aukos papiauti savo dievų garbei. Jeigu jie pagautų mus, vienas, o gal ir abudu būtumėt paskersti aukai. Tie žodžiai paskatino berniukus negaisuoti nei minutes.

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

Milžiniškų medžių šakomis, prisilaikydami ir supdamiesi vijokliais ir lankšiomis, lyg virvės, šakelėmis, visi trys jaunuoliai leidosi į pavojingą kelionę. Naktis buvo be galo tamsi. Jie galėjo keliauti labai lėtai. O paklydę, jie ėjo ne Yvonės namų, tik tų saulės garbintojų link.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numeryje